

Strategie dalšího postupu v oblasti prosazování vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích na léta 2017 - 2018

*Strategie dalšího postupu je výstupem projektu „Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 – 2020 a související aktivity“
(reg. č. CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0002755)*

dále jako „Projekt OPZ“

I. Úvod

Strategie dalšího postupu v oblasti prosazování vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích (dále jako „Strategie dalšího postupu“) je dokumentem, který shrnuje základní kroky a opatření pro lepší prosazování vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích v ČR, a to s výhledem do konce roku 2018. Vznikl jako plánovaný výstup v rámci výše uvedeného Projektu OPZ. Jak bylo v Projektu definováno, téma vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích není v ČR stále příliš pozitivně přijímáno, zvýšení zastoupení žen v rozhodovacích pozicích je přitom důležitou otázkou rovného uplatnění žen a mužů na trhu práce. Za účelem tvorby Strategie dalšího postupu byla ustavena pracovní skupina složená z členek Rady vlády pro rovnost žen a mužů (dále jako „Rada“) a Výboru pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích (dále též jako „Výbor“), které se na tvorbě tohoto dokumentu podílely.

Cílem Strategie dalšího postupu je vytvořit rámec pro prosazování vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích na úrovni vlády ČR, a to v návaznosti na již vládou ČR přijaté dokumenty a rovněž v návaznosti na činnost Výboru. Strategie dalšího postupu je interním dokumentem Odboru rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR (dále též jako „Odbor“), který působí jako vnitrostátní koordinační orgán plnění vládních strategických dokumentů pro oblast prosazování vyrovnanějšího zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích, a zároveň plní roli sekretariátu Výboru. Strategie dalšího postupu má obecně zarámovat další kroky Odboru v souvislosti s plněním dále uvedených dokumentů a s činností Výboru. Strategie dalšího postupu je reakcí na novou roli Výboru, který se nyní stává monitorovacím mechanismem pro plnění vládou schválených strategických dokumentů pro oblast vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích.

II. Východiska

Ani v roce 2016 se nepodařilo změnit podobu volebních zákonů v ČR tak, aby byla zavedena povinnost politických stran zohledňovat při sestavování kandidátních listin vyrovnanější zastoupení žen a mužů. Státní správa se nadále vyznačuje vysokou mírou vertikální segregace dle pohlaví, ani v rozložení žen a mužů ve vládě ČR nedošlo oproti roku 2015 k žádným změnám. Z údajů Evropské komise z roku 2016 hodnotících vývoj v oblasti zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích ve vedení obchodních společností kotovaných na burzách vyplývá, že v dubnu 2016 byl průměrný podíl žen ve vedení těch největších společností 23,3 %. To představuje nárůst o 0,6 p.b. oproti datům z října 2015. ČR se mezinárodním srovnáním nachází na třetím místě od konce, s 8,8 % žen.¹ K aktivní podpoře vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích a k odstraňování vertikální genderové segregace ČR přitom vyzývá řada mezinárodních organizací a jejich orgánů.²

Pozitivním ukazatelem ve vývoji této oblasti je změna rámcové pozice ČR k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy dozorčí rady/nevýkonnými členy správní rady společností kotovaných na burzách a o souvisejících opatřeních (dále jako „Návrh směrnice o genderové vyváženosti“). Ke změně rámcové pozice ČR došlo v roce 2015, návrh směrnice však během roku 2016 na zasedání Rady EU schválen nebyl. Lze však očekávat, že otázka schválení Návrhu směrnice o genderové vyváženosti bude v budoucnu znovu v Pracovní skupině pro sociální otázky zřízené při Radě EU otevřena.

Na úrovni ČR došlo v roce 2016 k významnému kroku v podobě přijetí dvou strategických dokumentů pro oblast vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích v ČR. Usnesením vlády ČR ze dne 23. května 2016 č. 466 **bylo schváleno Doporučení Rady vlády pro rovnost žen a mužů směřující k odstraňování překážek a k vytváření podmínek pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích** (dále jako „Podnět k uplatňování Strategie „+1““).³ Podnět k uplatňování Strategie „+1“ vznikl v reakci na stále přetrvávající nízké zastoupení žen v rozhodovacích pozicích ve státní správě⁴, a představuje praktický nástroj v podobě sady opatření, pomocí kterých mohou orgány státní správy jít vstříc vyrovnanějšímu zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích. Výše uvedeným usnesením uložila vláda ČR členům a členkám vlády a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy usilovat od 30. června 2016 o naplňování těchto opatření

¹ Evropská komise. 2016. „Gender balance on corporate boards“ [online] [cit. 2017-02-23] URL: http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/gender_balance_decision_making/1607_factsheet_final_wob_data_en.pdf

² Výbor OSN pro odstranění diskriminace žen, Výbor ministrů Rady Evropy, Pekingská deklarace a akční platforma, atd.

³ Podnět k uplatňování Strategie „+1“ je dostupný online na: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/podnet-k-uplatnovani-strategie-1-147699/>

⁴ Ke dni 31. prosince 2015 bylo v úřadu 14 státních tajemníků a 1 státní tajemnice, 80 mužů a 28 žen na pozici náměstek/kyně, ředitelky odborů tvořily 31,7 % celkového počtu ředitelek a ředitelů odborů. Směrem dolů pracovní hierarchií se pak poměr žen a mužů obrací. Zdroj: Zpráva za rok 2015 o rovnosti žen a mužů a o naplňování Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR na léta 2014 – 2020, dostupná online na adrese: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/souhrnne-zpravy-o-plneni-priorit-a-postupu-vlady-pri-prosazovani-rovnych-prilezitosti-zen-a-muzu-za-roky-1998---2013-123732/>

s cílem postupného dosažení 40% zastoupení obou pohlaví na dané úrovni vedení nebo v daném vedoucím kolektivu.

Následně byl usnesením vlády ČR ze dne 11. července 2016 č. 632 **schválen Akční plán pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích na léta 2016 – 2018** (dále též jako „Akční plán“)⁵. Akční plán představuje první ucelený strategický dokument na úrovni vlády ČR specificky zaměřený na tuto oblast. Účelem Akčního plánu je prostřednictvím konkrétních úkolů uložených institucím státní správy přispět k procesu vyrovnávání zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích v naší společnosti. Tyto nástroje jsou zahrnovány do jednoznačného časového harmonogramu a jsou k nim přiřazeny ukazatele jejich naplňování. Jejich výběr a sestavení zároveň reflektuje vnitrostátní specifika spojená s účelností a efektivitou opatření zaměřených na podporu vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích.

III. Implementace Akčního plánu pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích na léta 2016 – 2018 a Podnětu k uplatňování Strategie „+1“

Akční plán bude implementován prostřednictvím aktivit jednotlivých ústředních orgánů státní správy v návaznosti na úkoly v něm stanovené. Koordinační roli plnění Akčního plánu bude vykonávat člen vlády ČR, do jehož působnosti patří rovnost žen a mužů (ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu) ve spolupráci s ministryní práce a sociálních věcí. Monitorování plnění a evaluace Akčního plánu bude probíhat v rámci činnosti Výboru a Rady.

Předpokládá se, že jednotlivé ústřední orgány státní správy budou zejména prostřednictvím svých zástupců a zástupkyň ve Výboru (v případě ministerstev zejména prostřednictvím tzv. resortních koordinátorek a koordinátorů rovnosti žen a mužů), ale i na základě pozvání, jednou ročně informovat o průběžném plnění Akčního plánu a případně konzultovat své kroky za účelem naplnění jednotlivých úkolů. Výbor tak kromě monitorovací role bude plnit také roli asistenční. Na tento předpoklad již navázala první pracovní schůzka se zástupkyněmi a zástupci resortů, kterou uspořádalo dne 9. listopadu 2016 Oddělení rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR. Zde byla poskytnuta resortům podpora ve věci implementace a vyhodnocování plnění Akčního plánu a Podnětu k uplatňování Strategie „+1“.

Při vyhodnocování plnění Akčního plánu a jeho cílů bude zohledňována specifická povaha některých resortů (zejm. Ministerstva obrany) s ohledem na nízké zastoupení některého z pohlaví, která se v některých případech může promítnout v objektivní nemožnost naplnění některých z úkolů uvedených v Akčním plánu. Vyhodnocení plnění Akčního plánu a Podnětu k uplatňování Strategie „+1“ bude probíhat prostřednictvím každoročně přijímané Souhrnné zprávy dle harmonogramu uvedeného v příloze č. 1. Odpovědnost za přípravu Souhrnné zprávy ponese rovněž člen vlády ČR, do jehož působnosti patří rovnost žen a mužů (ministr

⁵ Online verze *Akčního plánu* je dostupná na: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/zakladni-dokumenty-rady-123714/www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/akcni-plan-pro-vyrovnane-zastoupeni-zen-a-muzu-v-rozhodovacich-pozicich-na-leta-2016---2018-147260/>

pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu) ve spolupráci s ministryní práce a sociálních věcí. Pro účely sběru podkladů pro přípravu Souhrnné zprávy ze strany jednotlivých ústředních orgánů státní správy byla připravena osnova obsahující přehled požadovaných informací v návaznosti na indikátory příslušných úkolů Akčního plánu. Součástí přípravy Souhrnné zprávy budou také návrhy na případnou aktualizaci či doplnění úkolů stanovených Akčním plánem tak, aby bylo možné průběžně reagovat na vyvstalé problémy v oblasti vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích. Finanční zajištění plnění jednotlivých úkolů Akčního plánu a Podnětu k uplatňování Strategie „+1“ bude zabezpečeno v rámci běžného rozpočtu příslušných ústředních orgánů státní správy, případně rovněž za využití finančních prostředků finančního období kohezní politiky EU.

IV. Role Výboru pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích

Výbor, jakožto nejvýznamnější platforma, která se v rámci ústředních orgánů státní správy dané oblasti věnuje, bude důležitou součástí dalšího postupu v oblasti vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích. Činnost a program jednání Výboru bude úzce navázána na cíle a implementaci Akčního plánu a Podnětu k uplatňování Strategie „+1“. V této logice byl připraven návrh tematického harmonogramu jednání Výboru pro následující rok, uvedený v příloze č. 2 tohoto dokumentu, který si Výbor schválil na svém jednání dne 8. prosince 2016.

V souvislosti s agendou a prací Výboru se otevřela otázka členství ve Výboru, systému zastoupení politických stran a otázka nižší účasti na jednáních a vyšší míry rizika neusnášení schopnosti Výboru. Jako nezbytná součást Strategie dalšího postupu se tak ukazuje restrukturalizace členské základny Výboru, případně také nutnost příslušné změny statutu Výboru. O finálním způsobu nastavení členství ve Výboru bude rozhodnuto v první polovině roku 2017. V roce 2017 by také měla být dokončena reorganizace zastoupení jednotlivých subjektů ve Výboru a případné doplnění Výboru o další relevantní subjekty.

Důležitou podmínkou pro řádné fungování a průběžnost Výboru se jeví zatraktivnění činnosti Výboru směrem dovnitř i navenek. Za tímto účelem budou na jednání pravidelně zváni zajímaví hostující, kteří budou přítomným prezentovat aktuální témata z dané tematické oblasti.

V. Shrnutí některých již realizovaných a plánovaných aktivit

Odbor rovnosti žen a mužů spolu s členkami Výboru zrealizoval dne 8. prosince 2016 workshop na téma podpory vyrovnaného zastoupení žen a mužů v politice, na který byly přizvány zástupkyně a zástupci politických stran i další relevantní osoby. Na této schůzce byla představena analýza zastoupení kandidujících žen v krajských a senátních volbách a výsledků voleb, kterou zpracovalo Fórum 50 %. Zúčastněné zástupkyně politických stran zde prezentovaly příklady dobré praxe v oblasti prosazování vyrovnanějšího zastoupení žen a mužů v politice. Diskuze se dále odvíjela kolem Doporučení možných nástrojů podpory vyrovnaného zastoupení žen a mužů v politických stranách, která tvoří přílohu č. 1 Akčního

plánu. Revidovaná Doporučení budou součástí následně vytvořeného manuálu pro politické strany a politická hnutí, který bude sloužit jako nástroj k nastavení, aktivnímu uplatňování a prosazování podpory rovnosti žen a mužů v rámci svých vnitřních pravidel, i směrem navenek. Součástí tohoto manuálu budou i uvedené příklady dobré praxe politických stran. V ideálním případě bude výsledný manuál předložen ke schválení Radě a následně rozeslán politickým stranám a hnutím, a to optimálně v první polovině roku 2017, kdy se budou sestavovat kandidátní listiny pro volby do Parlamentu ČR.

V roce 2017 proběhne v rámci Projektu konference s mezinárodní účastí, jejímž cílem bude zvýšit informovanost o tématu vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích. Zde budou představeny příklady dobré praxe z ČR i jiných zemí, případně inovativní postupy v této oblasti, a bude zhodnocena úspěšnost již implementovaných opatření.

V roce 2018, kdy bude končit platnost stávajícího Akčního plánu, bude ustavena pracovní skupina k tvorbě dokumentu navazujícího na Akční plán pro další období. Jednání pracovní skupiny budou probíhat na pravidelných schůzkách a formou připomínkování průběžných verzí dokumentu. Na konci platnosti období stávajícího Akčního plánu bude uspořádána mezinárodní konference s cílem vyhodnotit úspěšnost jeho plnění.

Jednou z otázek týkající se vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích je také již v úvodu zmíněný Návrh směrnice o genderové vyváženosti - jakmile se téma stane opět aktuálním, bude opět na programu jednání Výboru.

Součástí dalších aktivit by mělo být také větší zaměření pozornosti na mediální osvětu tématu vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích, prezentování tématu navenek, a to za pomoci dostupných statistických dat a sdílení dobré praxe z ČR i zahraničí. Za tímto účelem budou využity webové stránky a sociální sítě spravované Odborem. Do tématu budou více zapojeni relevantní aktéři, kteří byli vydefinováni v příloze č. 3 tohoto dokumentu.

VI. Závěr

Agenda rovnosti žen a mužů v rozhodovacích pozicích zůstane, mj. také díky realizaci Projektu, jednou z hlavních klíčových oblastí prosazování rovnosti žen a mužů do konce programového období v roce 2020. Výhledově je nutné podniknout veškeré možné kroky, aby byla kontinuita v prosazování vyrovnanějšího zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích maximálně zachována. Součástí budoucího výhledu by měla být snaha o postupnou a průběžnou optimalizaci nastavení mechanismů v rámci státní správy, i mimo ni, neboť se jedná o jednu z hlavních podmínek nutných pro dosažení vyváženějšího rozdělení rozhodovacích sil mezi ženami a muži v ČR.

Příloha č. 1: Harmonogram přípravy Souhrnných zpráv o plnění Akčního plánu a Podnětu k uplatňování Strategie „+1“:

Termín	Činnost	Gesce	Poznámky
duben - říjen roku <i>n</i>	Informování zástupců a zástupkyň ministerstev a dalších ústředních orgánů státní správy ve Výboru o plnění Akčního plánu a Podnětu k uplatňování Strategie „+1“ v roce <i>n</i> .	členky a členové vlády ČR	Na jednání Výboru budou pravidelně zváni zástupci a zástupkyň resortů a další relevantní hostující, kteří budou prezentovat způsob naplňování Akčního plánu a Podnětu k uplatňování Strategie „+1“.
leden roku <i>n+1</i>	Vyžádání si podkladů od ministerstev a dalších ústředních orgánů státní správy o plnění Akčního plánu a Podnětu k uplatňování Strategie „+1“ v roce <i>n</i> .	člen vlády ČR, do jehož působnosti patří rovnost žen a mužů	Na základě osnovy, kterou připraví a rozešle Odbor, budou ministerstva a další ústřední orgány státní správy referovat o svém plnění úkolů vyplývajících jim z Akčního plánu a Podnětu k uplatňování Strategie „+1“.
únor/březen roku <i>n+1</i>	Zpracování Souhrnné zprávy za rok <i>n</i> .	člen vlády ČR, do jehož působnosti patří rovnost žen a mužů ve spolupráci s MPSV	Odbor na základě obdržených podkladů a ve spolupráci s MPSV zpracuje Souhrnnou zprávu.
březen/duben roku <i>n+1</i>	Projednání Souhrnné zprávy za rok <i>n</i> ve Výboru s přizváním zástupců a zástupkyň ministerstev a dalších ústředních orgánů státní správy.	člen vlády ČR, do jehož působnosti patří rovnost žen a mužů	Odbor, jakožto sekretariát Výboru, předloží Souhrnnou zprávu k projednání Výboru.
duben/květen roku <i>n+1</i>	Projednání Souhrnné zprávy za rok <i>n</i> v Radě.	člen vlády ČR, do jehož působnosti patří rovnost žen a mužů	Odbor, jakožto sekretariát Rady, předloží Souhrnnou zprávu k projednání Radě.
červen roku <i>n+1</i>	Předložení Souhrnné zprávy za rok <i>n</i> vládě ČR.	člen vlády ČR, do jehož působnosti patří rovnost žen a mužů ve spolupráci s MPSV	Odbor předloží Souhrnnou zprávu po předchozím meziresortním připomínkovém řízení ke vzetí na vědomí vládě ČR.

Příloha č. 2: Harmonogram jednání Výboru pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích v roce 2017

Únor/březen

Téma: Politické strany

Vyhodnocení plnění Akčního plánu v oblasti politiky a vyhodnocení plnění doporučení uvedených v příloze č. 1 Akčního plánu

Volby

Přizvaní/é hostující: zástupkyně a zástupci politických stran (stávající členky a členové)

Květen/červen

Téma: Obchodní společnosti

Vyhodnocení plnění Akčního plánu pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích na léta 2016 – 2018 (dále jako „Akční plán“) v oblasti zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích obchodních společností

Přizvaní/é hostující: zástupci/kyně resortů; zástupci/kyně firmy – příklady dobré praxe

Září/říjen

Téma: Veřejná správa a další instituce veřejného zájmu

Vyhodnocení plnění Akčního plánu a Strategie +1 v oblasti veřejné správy a dalších institucí veřejného zájmu

Přizvaní/é hostující: zástupci/kyně resortů

Prosinec

Shrnující jednání

Příprava zprávy o plnění Akčního plánu za rok 2017

Plán práce Výboru na rok 2018

Příloha č. 3: Relevantní aktéři definovaní pro spolupráci v oblasti vyrovnanějšího zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích

- Vláda ČR, resorty
- Poradní orgány vlády ČR pro oblast rovnosti žen a mužů
- Politické strany
- Obchodní společnosti
- Sociální partneři
- Neziskový sektor
- Vzdělávací instituce
- Média